

Miljövårdsenheten
Torbjörn Rynéus

Tel 023-810 55

Fax 023-811 18

E-post torbjorn.ryneus@w.lst.se

BESLUT

2003-11-10

511-9566-99

Enligt sändlista

Uppgifter om
privatpersoner är
borttagna från
beslutet med
hänvisning till
GDPR-
lagstiftningen

Närsbergets naturreservat i Gagnefs kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § i miljöbalken att bilda Närsbergets naturreservat i Dala-Floda socken för ett område med naturskog på ca 63 ha enligt beslutskartan. Reservatet omfattar den nybildade och av staten inköpta fastigheten .

Länsstyrelsen fastställer också skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel med Länsstyrelsen i Dalarna som naturvårdsförvaltare.

Skälen för beslutet

Värden för biologisk mångfald

Det som utmärker gammelskogen inom Närsbergets naturreservat är dels skogens småskaliga variation med många ekologiska nischer dels att den endast i ringa grad påverkats av modernt skogsbruk. Variationen beror både på läget i syd- och ostslutningen av Närsberget och Nordanberget och den småkuperade moränen med fukthål, moränknölar, storblockiga partier och skiftande expositions- och fuktighetsförhållanden. Skogen är biologiskt rik med många skrymslen och vrår för skogens olika arter t ex rosenticka, asphättemossa, lunglav, stuplav, grönpyrola och nattviol. Stråk av lövsumpskog avlöser mörka gransänkor med brötar av lågor och torra ryggar med gamla tallar där tjädern leker. Andra krävande fåglar man kan ha turen att möta här är lavskrika på sin södra utbredningsgräns eller en vårdag då den tretåiga hackspetten dricker sav från en granstam. Järpen förefaller ha en förhållandevis stark stam i reservatet. En liten skogsbäck, Orslan, sneddar genom reservatet på en halvkilometerlång sträcka.

Värden för friluftsliv

Närsbergets naturreservat kommer knappast att locka några stora skaror av besökare men här finns ändå möjligheten att få uppleva en gammelskog som också livas upp av två tjärnar. Reservatet är lätt att nå även för kortare besök via en skogsbilväg som dock är bommad under tjällossningstid.

Internationell klassning

Närsbergets naturreservat ingår inte i Natura 2000, som är EU:s nätverk av särskilda bevarandeområden.

Reservatet innehåller habitatet västlig taiga enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt arterna järpe, tjäder, sparvuggla, pärluggla, spillkråka och tretåig hackspett enligt EU:s fågeldirektiv.

Övrig klassning

Naturvärdena vid Näsberget har blivit kända i ganska sen tid och ingår därför inte i några klassningssystem på nationell, regional eller lokal nivå.

Skyddsform

Utan att bilda naturreservat är det framför allt skogsbruk som skulle ha kunnat hota Näsbergets naturvärden.

Syftet med reservatet

Biologisk mångfald

Vid Näsberget i norra delen av Floda socken bevara i naturlig utveckling ett 2,5 km långt och några hundra meter brett stråk med gammelskog. Det är småkuperat i alla väderstreck med ljusa torra tallryggar och mörka skogstätningar i sluttningar och fuktiga sänkor. Bevara den småskaliga variationen med många olika nischer för skogens djur och växter och med förekomst av flera sällsynta och rödlistade arter och ställvis ett ekologiskt viktigt lövinslag.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser som är knutna just till gammelskogen och de båda tjärnarna.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling, där bränning i naturvårdssyfte ska kunna ingå som en naturlig del
- information och stigunderhåll

Reservatsföreskrifter

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning gäller följande föreskrifter inom Näsbergets naturreservat

A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. gräva, schakta, dika, dämja, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
2. avverka skog, utföra skogsvårdande åtgärd, upparbeta eller ta bort döda träd och vindfällen
3. använda/sprida gödsel, aska eller bekämpningsmedel
4. framföra motordrivet fordon i terrängen

5. anlägga mark- eller luftledning, uppföra byggnad, mast eller annan anläggning
6. uppföra jakttorn och röja för sikt- eller skjutgator

Utan tillstånd från Länsstyrelsen är det förbjudet att

7. sprida kalk i vatten eller på land

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- skötsel och underhåll av vägen genom reservatet
- punkt A.4 gäller inte för uttransport av älg med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation
- förvaltarens skötsel, förvaltning eller åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodar, parkeringar och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att

1. skada växande eller döda träd
2. plocka mossor, lavar och vedsvampar
3. framföra motordrivet fordon i terrängen

D. Motiv till föreskrifter, undantag mm

A. 1-7

Grundtanken med reservatet är att området ska utvecklas fritt med så liten mänsklig påverkan som möjligt och det är grundmotivet till alla föreskrifterna A.1-7.

Punkt A.2-3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

När det gäller jakt har den begränsade arealen på reservatet gjort, att nyttan med att förbjuda jakt har bedömts som mindre än skadan för jakträttsinnehavarna trots att reservatet innehåller viktiga biotoper för t ex tjäder och järpe.

B. 1-3 och C. 1-3

Länsstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t ex inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande granar utan att de skadas. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

Ärendets handläggning

Delar av området har pekats ut som nyckelbiotoper. Därefter har Länsstyrelsen efter fältbesök inriktat skyddsarbetet mot naturreservat för det nu aktuella större området. Överlag har markägarna accepterat tanken på naturreservat vilket har underlättat arbetet. Markköpen finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för att bilda reservat.

Vid den slutliga remissen har ingen haft något att erinra mot att reservatet bildas. De synpunkter som inkommit på förslaget har i detta fall inte lett till någon ändring av beslutet.

Övrigt

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg med Torbjörn Rynéus som föredragande. I handläggningen deltog även Inger Friman livsmiljöenheten, Gunilla Garbergs rättsenheten, Jack Zinderland kulturmiljöenheten och Stig-Åke Svenson miljövårdsenheten.

Ingrid Dahlberg

Torbjörn Rynéus

Bilagor

Översiktskarta

Beslutskarta

Skötselplan

Överklagningsformulär (till de som får beslutet genom delgivning)

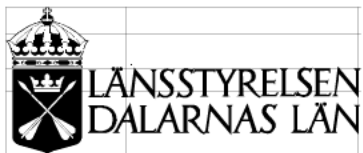
Deltagit

livsmiljö

rätts

kulturmiljö

miljövård

BESLUT

2003-11-10

511-9566-99

Sändlista med delgivningskvitto

Gagnefs kommun
Naturvårdsverket

Sändlista övriga

Skogsvårdsstyrelsen, Söderhamn
Skogsvårdsstyrelsen, Mockfjärd
Gagnefs naturskyddsförening
Naturskyddsföreningen i Dalarna
Friluftsförbundet i Gagnef
Jägareförbundet Gävle/Dala

Sändlista när beslutet vunnit laga kraft

Lantmäterimyndigheten
Planfunktionen på Länsstyrelsen

Skötselplan för Närsbergets naturreservat i Gagnefs kommun

Syftet med skyddet och skötseln av reservatet

Biologisk mångfald

Vid Närsberget i norra delen av Floda socken bevara i naturlig utveckling ett 2,5 km långt och några hundra meter brett stråk med gammelskog. Det är småkuperat i alla väderstreck med ljusa torra tallryggar och mörka skogstätningar i sluttningar och fuktiga sänkor. Bevara den småskaliga variationen med många olika nischer för skogens djur och växter och med förekomst av flera sällsynta och rödlistade arter och ställvis ett ekologiskt viktigt lövinslag.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser som är knutna just till gammelskogen och de båda tjärnarna.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling, där bränning i naturvårdssyfte ska kunna ingå som en naturlig del
- information och stigunderhåll

Prioriterade bevarandevärden

De naturvärden som är viktigast i Närsbergets naturreservat handlar om dels gammelskogen som naturtyp inklusive möjligheten för besökare att få uppleva en gammelskog, dels gammelskogens värde för den biologiska mångfalden med hela samspelet från de allmänna arterna till de som ställer höga krav på skogsmiljön, t ex rosenticka, lunglav, korallblylav, grönpyrola, nattviol, järke, lavskrika och tretåig hackspett. Det besöksstryck som nu kan påräknas torde inte medföra några konflikter med skogens biologiska värde. Naturvårdsbränning kan åtminstone temporärt uppfattas negativt för friluftslivet men i de fallen prioriteras bränningen.

Skötselområden

Skötselområde 1, all skogsmark utom skötselområde 2: Skog med fri utveckling (SF)

Beskrivning av området

Variationsrik barrskog med litet men viktigt lövinslag.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Naturskog

Slitaget från besökare beräknas inte inverka negativt på området.

Skötselmål och föreskrifter för skötseln:

Skogen utvecklas stegvis alltmer mot naturskog. Skogen skall lämnas för fri utveckling. Endast en översiktlig årlig besiktning av området är motiverad. Skulle mot förmodan uppgifter framkomma som tyder på att tjäderspelplatserna börjar växa igen ska försiktiga röjningar övervägas.

Skötselområde 2, skogsmark lämplig för bränning, räknas ändå till kategorin Skog med fri utveckling (SF)

Beskrivning av området

Delområdena kan göras större eller mindre beroende på ambition för bränningen.

Delområde **2a**, rygg väster om Nastutjärn där tjärnen kan fungera som välbelägen vattenreservoir. Brandgynnad vegetation och flora med tall, vårtbjörk, asp, sälg, plattlummer och grönpyrola. Många stubbar med brandspår och i en grov tallåga syns spåren efter ett halvdussin bränder.

Delområde **2b**, ett lämpligt område för naturvårdsbränning genom sitt vägnära läge och sina något lägre naturvärden. Kuperingen bör ge stor variation i brandintensitet.

Delområde **2c**, storblockigt och kuperat hygge, som med fördel kan brännas. Det ligger dock lite avigt till. Om bränning verkligen genomförs här bör förutsättningarna undersökas att inkludera någon del av den angränsande skogen för att öka nyttan med bränningen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Naturskog med inslag av brandfält som liknar dem som kommit upp efter naturlig skogsbrand.

Skötselmål och föreskrifter för skötseln

Väl genombrunna områden med både överlevande och branddödade träd. Brandfälten ska lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 3, Alla småmyrar och små vätar: Våtmarksområde med fri utveckling (VF)

Beskrivning av området

Våtmarkerna i reservatet är mycket små, men ändå kan tre typer urskiljas, *tallrismosse* med skvattram, rosling och hjortron, smala *kärrstråk* med klibbal eller gråal, vattenklöver, kärrviol och nålstarr samt några enstaka *vätar*, dvs gölar som torkar ut under sommaren

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus
Opåverkade våtmarker.

Skötselmål och föreskrifter för skötseln
Fri utveckling.

Skötselområde 4, två tjärnar och bäcken Orslan: Vattenmiljö med fri utveckling (HF)

Beskrivning av området

Både Nastutjärn längst i norr mot Leksands rå och den lilla namnlösa tjärnen är trevliga inslag i reservatet. I Nastutjärn finns både abborre, gädda och mört. På omgivande småmyrar blommar skvattram, rosling och hjortron på försommaren då också kungstrollsländorna börjar jaga över området. Det lilla tjärnblänket i söder omges däremot av skog med inslag av asp. Orslanbäcken porlar i slutningen och vindlar fram i den flackare, myrlänta delen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus
Opåverkad hydrologi och biologiskt liv i vattenmiljöerna

Skötselmål och föreskrifter för skötseln
Fri utveckling

Friluftsliv och turism

Övergripande mål

Syftet med reservatet är också att bevara området som ett intressant utflyktsmål i gammal skog och att underlätta för besökare genom information och en promenadstig.

Information

En *informationstavla* bör sättas upp längs vägen mitt i reservatet i anslutning till en parkeringsficka. En *informationsbroschyr* bör utarbetas.

Anläggningar

Det är lätt att ta sig till reservatet eftersom en skogsbilväg korsar rätt igenom reservatet. Under tjällossningstid är vägen avstängd. En enkel *hänvisningsskylt* till reservatet bör sättas upp där skogsbilvägen viker av från Älgbergsvägen och en vid avtaget från vägen till Mosselbodarna.

En *promenadstig* bör målas upp genom den norra delen av reservatet. Stigen bör i stor utsträckning följa gamla stigar och leder och passera Nastutjärn där någon *rastbänk* av typen kluvna stockar bör sättas upp. Där stigen passerar myrstråken bör *spänger* läggas ut. I södra halvan av reservatet är tanken att besökarna ska kunna ströva och utforska området på egen hand utan någon uppmålad stig.

Särskilda *eldnings- och tältplatser* bedöms inte behöva anläggas.

Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Årlig dokumentation av förvaltnings- och skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder ska dokumenteras. Vid restaurering ska anteckningar göras om utförda åtgärder och eventuella överenskommelser.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning av skötselmål utförs av förvaltaren.

Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning utförs av länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av kostnader

Görs av länsstyrelsen.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Beskrivning	Var	Vem	Finans
Gränsmålning	Barmark 01		Hela reservatet	Entreprenör	Vårdanslag
Infotavla, infobroschyr, rastbänk	År 02			Lst	Vårdanslag
Bränning	Ev år 05		Del av reservatet	Entreprenör	Vårdanslag
Tillsyn av skötsel	Löpande		Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Löpande		Hela Reservatet	Lst	Vårdanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	Enligt program för uppföljning av skyddad natur	-----	-----	Lst	→

Bilaga

Skötselplane-karta